

6 ŞUBAT 2023 DEPREMLERİNDEN ETKİLENEREK
ANKARA'YA GÖÇ EDENLERE YÖNELİK SAĞLANAN
DESTEKLERE ÇOCUK HAKLARI ODAKLI BAKIŞ

DURUM RAPORU

2024

Fotoğraf: Ankara - Mamak, Araplar Geçici Barınma Alanı

ICHILD - ULUSLARARASI ÇOCUK HAKLARI ELÇİLERİ DERNEĞİ

Yıldızevler Mahallesi, Kişinev Caddesi, No:10,
Çankaya/ANKARA

bilgi@ichildforchild.org

www.ichildforchild.org

@ichildforchild

Hazırlayanlar:

Açelya Uçan

Öznur Subaşı

Teşekkürler :

Raporun araştırma sürecinin tasarlanmasına katkıda bulunan Aysel Madra, Doğukan Doğu, Gözde Durmuş, Havva Kafes, Merve Yüksek, Sevinç Koçak, Sinem Sefa Akay, Şafak Atay ve Umut Güner'e,

Raporun son okumalarını gerçekleştiren Fatma Nur Özakça, Doğukan Doğu, Hamit Levent Evcı, Merve Yüksek ve Şafak Atay'a,

Raporun araştırma - veri toplama sürecine katkıda bulunan Ankara Büyükşehir Belediyesi, Araplar Aile Yaşam Merkezi ve Çankaya Belediyesi'ne işbirliği ve katkıları için teşekkür ederiz.

Sivil toplum, dayanışma ile güzel!

Fondation
de
France

Bu rapor, "Depremin ve Ülke İçinde Yerinden Edilmenin Çocuklar Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi ve İyileştirilmesi" projesi kapsamında Fondation de France'ın finansal desteği ile hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca ICHILD - Uluslararası Çocuk Hakları Elçileri Derneği sorumludur ve hiçbir şekilde Fondation de France'ın görüşlerini yansıtmamaktadır.

İÇİNDEKİLER

Giriş	02 - 04
6 Şubat 2023 Depremlerinden Etkilenerek Ankara'ya Göç Edenlere Yönelik Sağlanan Desteklere Çocuk Hakları Odaklı Bakış	
Kamu Kurumları	05 - 10
• Sağlanan Destekler	07 - 09
• Çocukların Özgün İhtiyaçları ve Haklara Erişim	09 - 10
Yerel Yönetimler	11 - 23
• Belediyelerin Çocuk Odaklı Çalışmaları	12 - 14
• Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları	15 - 23
Sivil Toplum Örgütleri	24 - 26
Değerlendirme	27 - 30

GİRİŞ

“ Depremler, ani ve genellikle yıkıcı etkileriyle, dünya çapında toplumlar için önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Bu tehditlerin ve risklerin azaltılmasına katkı sağlayacak en önemli konulardan birisi de etkin, anlamlı, yapılabilir ve hesap verebilir önleme/planlama mekanizmalarının varlığıdır. Yetişkinler tarafından yetişkinler için kurgulanan bir dünyada, bu mekanizmaları tasarlarken ve uygularken çocukların özgün ihtiyaçları çoğunlukla göz ardı ediliyor. Bu durum afet ve acil durumlarda çocukların hak ihlalleri ve güvenlik riskleri ile karşı karşıya kalmalarına sebep oluyor. Çocukların ihtiyaçlarına ve gelişimsel özelliklerine uygun olan müdahale planlarının hazırlanması, afet ve acil durumların çocuklar üzerindeki kısa ve uzun vadeli etkilerinin azaltılması & iyileştirilmesi için oldukça önemlidir.

Çocuk merkezli müdahale planlarının uygulanmasının başlıca nedenlerinden biri, çocukların sadece ufak yetişkinler olmadığının kabul edilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Fizyolojik ve psikolojik farklılıkları özel bakım ve dikkat gerektirmektedir. Örneğin, çocuklar yaşlarına uygun iletişim stratejilerine, özel sağlık gereksinimlerine ve onları aileleri ile yeniden bir araya getirmek için özel çabalara ihtiyaç duyabilirler. Afet müdahale planlamalarını tasarlarken, özne ve hak odaklı tasarımların yapılması, toplumların bu benzersiz ihtiyaçları yeterince ele almalarını sağlayabilir.

Ayrıca, çocuk merkezli müdahale planlarını hayata geçirmek, dirençli ve sürdürülebilir toplumlar inşa etmeye yönelik daha geniş bir taahhülle uyumludur. Gelecekte karşılaşılabilecek olan afet ve acil durumlarda, toplumların genel dayanıklılığına ve sürdürülebilirliğine de katkıda bulunacaktır. Çocukların ilgili tüm süreçlerde eşit yurttaşlar olarak kabul edilmeleri gerekliliğinin hatırlanması, onların potansiyellerini kabul etmemizi ve çocukları birer hak öznesi olarak görmemizi de destekler.

6 Şubat depremlerinden sonra ICHILD olarak, depremin ilk aylarında dernek merkezimizin bulunduğu Ankara'daki müdahale süreçlerine ilişkin gerçekleştirilen çalışmaları yakından gözlemlene fırsatımız oldu. Bu süreçte, 6 Şubat depremlerinden sonra yaşanan iç göçe ilişkin gerçekleştirilen çalışmalarda çocuk merkezli müdahalenin eksik kaldığını fark ettik ve konuyu Ankara yerelinde biraz daha araştırmaya karar verdik. Bu araştırma sürecini gerçekleştirebilmemiz için değerli partnerimiz Fondation de France bizlere destek oldu.

Bu rapor ile birlikte ICHILD olarak, 6 Şubat depremlerinden sonra Ankara'ya gerçekleşen iç göçe dair çocuk merkezli bir durum incelemesi yaparken aynı zamanda afet ve acil durumlarda çocuk merkezli müdahale planlarının önemini ve çocukların güvenliğinin, iyi olma hallerinin desteklenmesi ile ilgili hususları vurgulamayı da amaçlıyoruz.

Barış ve dayanışmayla,

Zeynep Betül Demirses
ICHILD Yönetim Kurulu Başkanı

GİRİŞ

6 Şubat 2023'te Türkiye'de yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ili etkiledi. Açıklanan resmi verilere göre depremlerden 9.1 milyon kişi doğrudan etkilendi.¹ 107 bin 204 kişi yaralandı ve 50 bin 783 kişi hayatın kaybetti.²

Depremden etkilenen 11 ilde 6 Mart 2023 tarihi itibarıyla resmi verilere göre 35 bin 355 binanın yıkılmış olduğu tespit edildi.³ Deprem bölgesindeki illerde 8 Şubat 2023 tarihinde 3 ay süreyle Olağanüstü Hal (OHAL) ilan edildi. Bu süre içerisinde barınma, beslenme, hijyen, sağlık gibi temel insani ihtiyaçlar üzerinden süren planlamalar kamu, yerel yönetim ve sivil toplum tarafından yapıldı.

Deprem sonrası Türkiye'nin farklı şehirleri deprem illerinden yoğun olarak göç aldı. Gerçekleşen göç hareketinin en çok etkilediği şehirlerden biri Ankara oldu. Deprem sonrasındaki göç hareketine ilişkin rapor hazırlayan Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin verdiği bilgilere göre, depremin ilk haftasında 2,2 milyon kişi bölgeden ayrıldı.⁴ Bu sayının 1 Mart 2023 tarihinde ise 3,3 milyona çıktığı biliniyor.⁵ Raporda Ankara'nın en fazla göç alan şehir olduğu görülüyor. Raporun bulgularına göre Ankara'ya ilk etapta 205 bin 405 kişinin göç ettiği belirtilmektedir. Son veriler ise bu sayının 300 bine yaklaştığı yönündedir.⁶

Deprem sonrasında kaç çocuğun göç ettiğiyle ilgili yayınlanmış bir veri yoktur. Öte yandan, Türkiye genelindeki çocuk (0-17 yaş) nüfusunun yüzde 21,3'ü (4 milyon 805 bin 937 çocuk) depremden etkilenen 11 ilde yaşamaktadır.⁷ Ankara'ya göç eden çocuk sayısı resmi olarak açıklanmamış olmakla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı deprem illerinden 33 bin 142 öğrenci naklinin Ankara'ya gerçekleştirildiğini paylaşmıştır.⁸

¹ <https://reliefweb.int/report/turkiye/unfpa-turkiye-earthquake-situation-report-7-9-november-2023>

² <http://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmob-6-subat-depremleri-8-ay-degerlendirme-raporu-yayimlandi>

³ <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>

⁴ <https://aybu.edu.tr/GetFile?id=89c8b6eb-c9a1-482a-8e22-065eb9b71006.pdf>

⁵ <https://gocarastirmalaridernegi.org/attachments/article/311/G%C3%B6%C3%A7%20ve%20Deprem%20-%20Durum%20Tespit%20Raporu.pdf>

⁶ <https://artigercek.com/guncel/3-milyonu-askin-insan-yer-degistirdi-hangi-ile-kac-depremede-yerlesti-goc-243119h>

⁷ <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>

⁸ <https://www.gazeteduvar.com.tr/mahmut-ozer-242-bin-904-ogrencimizin-nakil-islemini-gerceklestirdik-haber-1608154>

GİRİŞ

Depremde hayatını kaybeden ve depremden etkilenen çocuklara ilişkin kapsamlı bir soru önergesi verilmiş ancak bu önergeye cevap alınmamıştır.⁹ Mart ayındaki UNICEF'in Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na referansla açıkladığı verilere göre depremden sonra **1.915** refakatsiz çocuk tespit edilmiş ve bunların **1.661'i** aileleriyle yeniden bir araya getirilmiştir.¹⁰

Ankara'ya göç eden ve depremden etkilenen kişiler geçici barınma alanlarına, Kredi Yurtlar Kurumu (KYK) yurtlarına, kamu, yerel yönetim ve çeşitli vakıflara ait misafirhanelere yerleştirilmiştir. Ulaşılan verilere göre geçici barınma alanlarına (GBA) ve KYK yurtlarına yaklaşık **6000** kişi yerleştirilmiştir. Depremden etkilenenler Valilik koordinasyonu ile Çubuk ve Gölbaşı KYK yurtlarına, Ankara Büyükşehir Belediyesi koordinasyonu ile Kesikköprü ve Araplar Geçici Barınma Alanlarına yerleştirilmiştir. Araplar Geçici Barınma Alanında hâlâ yaklaşık 1260 kişinin kaldığı bilinmektedir. Geçici barınma alanları, KYK yurtları ve misafirhanelerde 0-18 yaş aralığında yaklaşık **3000** kadar çocuğun kaldığı bilinmektedir.

Deprem bölgesinden Ankara'ya göç edip kendi imkanlarıyla barınma ihtiyaçlarını karşılayan bireylere ve güncel durumlarına, ulaşabildikleri desteklere ilişkin ise herhangi bir istatistiki bilgi bulunmamaktadır. Bunun dışında 3 Kasım 2023 tarihli TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak, Ağustos 2023 tarihi itibarıyla KYK'larda Türkiye genelinde depremden etkilenip barınma desteği alan **479 bin 739** kişiden **1474**'ünün kalmaya devam ettiğini aktarmıştır.¹¹

Ankara'da kamu kurumlarının, belediyeler ve sivil toplum örgütlerinin çalışmalarının depremin akut döneminde yoğun olarak ihtiyaç odaklı ilerlediği ve şu an doğrudan depremden etkilenen kişiler için sistematik olarak yürütülen ihtiyaç tespiti, psikososyal destek veya raporlama çalışmalarının gerçekleştirilmediği görülmektedir.

⁹ <https://www.tbmm.gov.tr/Denetim/Yazili-Soru-Onergesi-Detay/b5c6e264-643b-4a5c-8c28-018a735cb8c1>

¹⁰ <https://reliefweb.int/report/turkiye/unicef-turkiye-humanitarian-situation-report-no-4-earthquake-02-09-march-2023>

¹¹ https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3181

GİRİŞ

Bu rapor kapsamında bir yandan Ankara'da kamu, sivil toplum ve yerel yönetimlerin deprem sonrası Ankara'da yürüttüğü faaliyetler listelenecek, bu faaliyetlerin çocukların ihtiyaçlarını ve haklarını ne kadar gözettiği ortaya konmaya çalışılacak bir yandan da geçici barınma alanları özelinde çocuk merkezli bir planlama ve müdahale olup olmadığı incelenecektir.

Afet ve kriz dönemlerinde özellikle depremden doğrudan etkilenmeyen ama yoğun göç alan illerde çocukların depremden ve göçten nasıl etkilendiği, ihtiyaçlarının nasıl tespit edildiği, müdahale planlarında hangi alanlara dâhil edildiği ve tüm bu süreçlerde çocuk katılımının göz önüne alınıp alınmadığı sorularına cevap aranacaktır.

Raporlama sürecinde anket, derinlemesine görüşmeler ve açık kaynak taraması yöntemlerinden yararlanılmıştır

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Devletin depremden etkilenenleri nasıl destekleyeceğine ilişkin 2012-2023 yılları arasında izlenecek bir yol haritasını belirlemesi beklenen **Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı**'nda çocuklar ve ihtiyaçlarına yönelik hiçbir bilgi yer almamaktadır.

Planda afet sonrası ortaya çıkacak olası riskler, ivedilikle alınması gereken tedbirler, çocukların özellikle insani yardım, haklara erişim ve güvenlik tedbirlerine yönelik ihtiyaçlarına dair hiçbir detay belirtilmemiş, raporda "çocuk" ifadesinin geçtiği yegâne bölümde ise diğer "riskli birey grupları" ile beraber afet durumundaki risklerinin belirleneceği bir toplantı yapılarak gerekli düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiştir.¹² İlgili toplantının yapıldığına ilişkin herhangi bir bulgu yoktur.

AFAD'ın Ankara İl Afet Müdahale Planında çocuklarla ilgili "korunmaya muhtaç bireyler" olarak hizmette öncelik verileceği dışında herhangi bir öncelikli ihtiyaca işaret eden plan yoktur.¹³ Deprem sonrasında tüm genel koordinasyonu yürütmekle sorumlu olan AFAD'ın Ankara'daki göç sonrası ortaya çıkan ihtiyaçlara dair herhangi özel bir çalışma yürütmediği görülmüştür.

Deprem sonrası kamunun çocukların ihtiyaçlarına dair sorumluluk ve eylemleri özellikle refakatsiz ve kayıp çocukların durumuna ilişkin yaşanan sorunlarla anılmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı konuyla ilgili düzenli olarak açıklama yapmıştır.¹⁴ Bakanlık resmi twitter hesabından ve web sitesinden bu süreçte depremden etkilenenler için sürdürdüğü psikososyal destek görüşmelerine ve sivil toplum örgütleri ile ebeveynlerin psikososyal olarak desteklemek amaçlı yaptığı işbirliklerine dair paylaşımlar da yapmıştır.¹⁵ Öte yandan süreç boyunca çocukların ve ailelerin yaşadığı hak ihlalleri sivil toplum kuruluşları ve sivil platformlarca raporlanmıştır.

¹² <https://depem.afad.gov.tr/assets/udsep/UDSEP2023.pdf>

¹³ https://ankara.afad.gov.tr/kurumlar/ankara.afad/4235/files/ANKARA_IL_AFET_MUDAHALE_PLANI.pdf

¹⁴ <https://www.aile.gov.tr/haberler/bakanimiz-derya-yanik-refakatsiz-cocuklar-icin-bakanlik-web-sitemizde-sorgu-ekrani-actik>

¹⁵ <https://twitter.com/tcailesosyal/status/1660369154124267528> <https://www.aile.gov.tr/haberler/aile-ve-sosyal-hizmetler-bakanligi-ile-acev-arasinda-depremede-ailelere-yonelik-is-birligi/>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Refakatsiz çocukların durumu Afet-Çocuk Sivil Koordinasyon Ekibi tarafından sistemli bir şekilde izlenmiş, sosyal medya, ihbarlar, ailelerin paylaşımları da dahil olmak üzere yapılan geniş tarama ve araştırmalara bu alandaki hak ihlalleri çeşitli bilgi notlarıyla ortaya konmuştur.¹⁶

Afetlerden etkilenen çocukların ihtiyaçlarına ilişkin belirlenen standartlar, afet nedeniyle oluşacak her türlü çocuk koruma vakası ve risklere karşı tedbirli olmanın yanı sıra koordineli, donanımlı bir ekiple izlemenin yapıldığı, iletişim ve bilgilendirmenin iyi yönetildiği ve çocuk katılımının gözetildiği bir hazırlık sürecini; afet sonrası hızlıca risk değerlendirmesinin yapılıp barınma, insani yardım ihtiyaçları, psikolojik ilk yardım, çocuk dostu alanlar, çocuk korumanın anaakımlaştırılması ve izleme-değerlendirme süreçlerinin devreye girdiği bir cevap sürecini ve ilk dönem iyileşme sürecini içeren kapsamlı bir planlamayı gerektirmektedir.¹⁷ Bu kapsamlı planlamanın yapılmadığı, depremde etkilenen çocukların korumanın yanı sıra gıda, temiz su, barınma, psikososyal destek, eğitim ihtiyaçlarının karşılanması konusunda yaşanan zorluklar, kamunun koordinasyon konusunda yaşadığı güçlüğü çocukların insani yardım ve temel haklarına erişimle ilgili ihtiyaçlarının da kamu tarafından gözetilmediği yapılan izleme çalışmalarında ortaya koyulmuştur.¹⁸

Ankara'ya göç eden kişiler ve sunulan hizmetlerle ilgili paylaşılan bilgiler genellikle depremde sonraki ilk aylarda hazırlanan haberler ve bu haberler için yetkili kişilerle yapılan görüşmelerle anlaşılmaktadır. Kamu tarafından sağlanan barınma hizmetinden yararlanan kişilerin dile getirdiği zorlukları ve yurtlardan çıkmak zorunda kalan kişilerin yaşadıkları da yine haberlerde dile getirilmiştir. Depremde etkilendiği için düzensiz olarak göç etmiş çocuklar veya diğer bireylerle ilgili ise herhangi bir müdahale planı gerçekleştirilmemiştir veya toplu veri bulunamamıştır. Raporun bu bölümünde kamunun sağladığı hizmetlerle ilgili yapılan haberlerden, yayınlanan raporlardan, bakanlık bültenlerinden ve komisyon tutanaklarından yararlanılmıştır.

¹⁶ <https://afetcocukkoordinasyon.org/category/yayinlar/>

¹⁷ <https://www.unicef.org/pacificislands/media/961/file/Child-protection-toolkit.pdf>

¹⁸ <https://chm.fisa.org.tr/wp-content/uploads/2023/03/6-Subat-2023-Kahramanmaraş-Pazarcık-ve-Elbistan-Depremleri-On-Gozlem-Raporu.pdf>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Sağlanan Destekler

Deprem sonrasındaki ilk aylarda yaklaşık 300 bin kişinin göç ettiği tahmin edilen Ankara'da, kamu tarafından akut ihtiyaçlara yönelik destekler sağlanmıştır. Bunlar barınma ve temel ihtiyaçların karşılanması olmuştur. Ankara Valiliği koordinasyonu ile sürdürülen çalışmayla Gençlik ve Spor Bakanlığına (GSB) bağlı Çubuk ve Gölbaşı KYK yurtları ana barınma merkezleri olmuştur.¹⁹ Konuyla ilgili kurumlar tarafından detaylı bir raporlama yapılmamış olmakla birlikte, kamuya yansıyan bilgilerden Gölbaşı'ndaki yurttaki deprem nedeniyle yaralanıp Ankara'da tedavisi süren ve barınma ihtiyacı duyanların, Çubuk'taki yurttaki ise yalnızca barınma ihtiyacı olanların destek aldığı bilinmektedir.²⁰ Bunlar dışında kamu kurumlarına ait misafirhanelerde de geçici süreyle barınma desteği sunulmuştur.

Ankara'da Valilik, geçici barınma alanları dışında deprem illerinden gelenlere yakınlarının yanına yerleşme süreçlerine de destek sağlamış, bunun dışında kente göç edenler kendi imkânlarıyla kiralık hanelere yerleşmiştir.

Gölbaşı'ndaki yurda ilişkin herhangi bir başka bilgiye erişilememekle beraber Çubuk'taki yurttaki sunulan destekler ve Çubuk ilçesinde eğitimlerini sürdüren çocuklara ilişkin paylaşımlar vardır. Depremden sonra, Şubat ayının ikinci haftası itibarıyla Valilik koordinasyonunda Çubuk ilçesinde oluşturulan Afet Koordinasyon Merkezi aracılığıyla yaklaşık 500 kişi kayıt yaptırarak Çubuk Erkek ve Kız Öğrenci Yurdu'nda kalmaya başlamıştır.²¹ Süreç içerisinde barınma alanında 2 bin kişinin kaldığı kamuya yansıyan bilgiler arasındadır.²² İl Milli Eğitim Müdürü ise ilçede yurtlarda kalanlar da dahil olmak üzere "5 bin 490 depremzede misafir edilmektedir" diye açıklamıştır.²³

¹⁹ <https://gsb.gov.tr/haber-detay.html/971>

²⁰ <https://www.cumhuriyet.com.tr/egitim/ankaradaki-37-kyk-yurdunun-yalnizca-2si-depremzedelere-acildi-2055643>

²¹ <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/ankaraya-getirilen-depremzedeler-kyk-yurtlarına-yerlestiriliyor/2813629>

²² <https://www.bbc.com/turkce/articles/c25z1q412glo#:~:text=%E2%80%9C%C4%B0lk%20geldi%C4%9Fimizde%20%C3%87ubuk%20KYK%20yurdunda,arsas%C4%B1%20ne%20de%20i%C5%9Fi%20vard%C4%B1>

²³ <https://www.haberturk.com/ankara-haberleri/30450342-cubukta-813-depremzede-ogrenci-egitim-goruyor>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Sağlanan Destekler

Çubuk KYK yurdundaki barınma desteği 31 Temmuz 2023 tarihine kadar sürdürülmüştür. Ankara Valiliği onayı ile giriş yapılan barınma alanlarında 3 öğün yemek hizmeti verilmiştir. Yurtta bulunan odalarda banyo, tuvalet ve 6 kişilik yatak bulunduğu, yurt binalarının girişlerinde GSB tarafından görevlendirilen personelin depremde etkilenenlerin temel ihtiyaçlarının giderilmesinde ve güvenlikte görev aldıkları belirtilmiştir. Çubuk'taki barınma alanında kalan çocuk sayısı tam bilinmemekle birlikte İlçe Milli Eğitim Müdürü'nün yaptığı açıklamaya göre bölgede deprem sonrası ilçede 1509 depremde etkilenen öğrenci bulunmaktadır ve bunlardan 813'ü eğitime devam etmektedir. Bu çocukların bazıları barınma alanlarında kalırken bazıları ailelerinin kendi yarattıkları alternatif barınma çözümleri içindedir. Yaşı ya da başka nedenlerle okul sistemine dahil olmamış çocukların durumuna ilişkin ise herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

Çubuk geçici barınma alanında, barınmanın yanı sıra ısınma, giyinme, temizlik ve beslenme desteklerine odaklanılmıştır. Bebekler için bebek bezi, çocuklar için ise oyuncak temini gibi destekler verilmiştir. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre barınma alanında Sosyal Market uygulaması aracılığı ile depremde etkilenenlerin, özellikle çocukların, market alışverişini ücretsiz yapabildiği anlaşılmıştır. Öte yandan barınma hizmeti alan kişilerin aktarımları temel ihtiyaçlara erişimin dahi ücretli olduğu yönündedir.²⁴ Çubuk KYK yurdu kapatılırken, barınma desteğinden hâlâ faydalananlar için konteyner kentlere dönme veya 3 bin Türk lirası kira desteği verilmesi seçenekleri sunulmuştur.²⁵ KYK yurdu kapandığında yaklaşık 300 kişinin Araplar Geçici Barınma Alanına yerleştiği belediye yetkililerince aktarılmıştır.

Çubuk KYK yurdunda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların destek ziyaretleri yaptığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı koordinasyonu ile çocuklar ve gençler için destek etkinlikleri düzenlendiği ifade edilmiştir.²⁶

²⁴ <https://www.evrensel.net/haber/484347/kyk-yurduna-yerlestirilen-depremzedeler- ihtiyaclar-satilik-yemekler-yetersiz>

²⁵ <https://www.bbc.com/turkce/articles/c25z1q412glo>

²⁶ <https://www.meb.gov.tr/bakan-ozer-ve-bakan-kasapoglu-ankarada-kyk-yurtlarinda-kalan-depremzedelere-ziyarette-bulundu/haber/29093/tr>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Sağlanan Destekler

Bu etkinliklerin niteliğine, hangi yaş gruplarına yönelik olduğuna ve etkisine dair herhangi bir paylaşım yoktur. Ayrıca barınma alanında bir oyun ve eğitim sınıfı oluşturulduğu, çocuklara oyuncak dağıtımı yapıldığı paylaşılmıştır.²⁷ Öte yandan Milli Eğitim Bakanı KYK yurtlarında anaokul ve ilkokul açılacağına yönelik açıklama yapmakla birlikte böyle bir çalışmanın hayata geçtiğine dair bir bilgi yoktur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca Çubuk KYK yurdunda psikososyal destek uzmanları görevlendirmesi yapıldığı belirtilmiştir.²⁸ Burada nasıl bir çalışma yürütüldüğüyle ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

Çocukların Özgün İhtiyaçları ve Haklara Erişim

Afet ve acil durumlarda çocukların bir yandan temel ihtiyaçlarına erişimi gerekirken bir yandan da çocuklar; normalleşme ve güvende hissetmeye ve destek alabilecekleri güvenli alanlara ihtiyaç duymaktadırlar.²⁹ İnsani yardım çalışmalarında çocuk korumaya yönelik asgari standartlara göre acil durumlarda çocuk koruma, amaçları kapsamında özellikle çocuk koruma olmasa dahi, çocukların güvenliğinin geliştirilmesinde etkisi bulunan diğer insani yardım sektörlerindeki faaliyetleri de kapsamaktadır.³⁰ Buna göre deprem ve benzeri dönemlerde çocuk korumaya dair minimum standartlar barınma, eğitim, hijyen, beslenme, sağlık vb. temel insani yardım alanlarının parçası olmalıdır. Afet ve acil durumlarda müdahalelerin planlanması, sunulan hizmetlerin takip edilmesi ve minimum standartların olmasının çocukların iyilik hallerinin korunması ve güçlenmesi için çok önemli olduğu bilinmektedir.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Ankara'ya göç eden çocuklardan refakatsiz gelen çocuklar ve koruma altında olan çocukların genel takip sürecini koordine etmiştir.

²⁷ <https://www.aybu.edu.tr/aybu/tr/haber/15980>

²⁸ <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/abdulkadir-selvi/yurtlar-depremzedeye-yuva-oldu-42221090>

²⁹ <https://www.unicef.org/turkiye/t%C3%BCrkiyede-depremden-etkilenen-%C3%A7ocuklar%C4%B1n-korunmas%C4%B1na-i%CC%87li%C5%9Fkin-rehber>

³⁰ <https://www.nirengidernegi.org/wp-content/uploads/2018/06/Cocuk-Korumada-Asgari-Standartlar.pdf>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

KAMU HİZMETLERİ

Çocukların Özgün İhtiyaçları ve Haklara Erişim

Bununla beraber Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından sağlanan geçici barınma hizmetinin çocuk güvenliği, koruma ihtiyaçları, travma ve toplu yaşama ilişkin olası riskler, okula devam, gelişimsel ihtiyaçlar vs. yönünden değerlendirilmesinin yapılmadığı anlaşılmaktadır. Bu standardı kimin belirleyeceğine ve denetimini kimin yapacağına ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 14 Mart tarihli açıklamasına göre Ankara'ya 33 bin 142 öğrenci nakil olarak gelmiştir.³¹ Depremden etkilenen çocukların yaşadıkları çeşitli zorluklar eğitim hayatlarını da etkiler. Afet sonrası eğitime devam edecek çocukların desteklenmesi için öğretmen ve okul psikolojik danışmanlarının bu konuda donanım sahibi olması gerekir. Bu donanım çocukların nasıl destekleneceğinden destek sağlayanların iyilik haline kadar geniş bir kapsamda ele alınmalıdır.³² Ankara'dan yaşanan geri göçler sonrasında depremden etkilenen öğrenciler ve bu öğrencilerin nasıl desteklendiği ile ilgili güncel bilgi bulunamamıştır. Göç eden çocukların okula uyumları, yaşanan olası zorluklara ilişkin destek planı, okula devamla ilgili yaşanacak olası zorlukların takibi hakkında hiçbir hizmetle ilgili bilgiye erişilememiştir.

Gençlik ve Spor Bakanı tarafından verilen röportajda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) tarafından görevlendirilen uzmanların Çubuk'taki geçici barınma alanında psikososyal destek sağladığı ifade edilmiştir. Deprem sonrası MEB tarafından Psikososyal Destek Eylem Planı hazırlanmış ve bu planın depremden doğrudan etkilenmeyen illerde uygulanacağı duyurulmuştur.³³

Bu planın uygulanmasıyla ilgili herhangi bir rapor, haber veya duyuruya rastlanmamıştır. Raporda bahsi geçen planlamalar ve faaliyetler dışında herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³¹ <https://www.meb.gov.tr/242-bin-904-depremezede-ogrencinin-baska-illere-nakli-yapildi/haber/29327/tr>

³² <https://afetcocukkoordinasyon.org/wp-content/uploads/2023/02/Depremin-Ardindan-O%CC%88g%CC%86retmenler-ve-Okul-Psikolojik-Danis%CC%A7manlariOlarak-Kendinizi-ve-O%CC%88g%CC%86rencilerinizi-Nasil-Destekleyebilirsiniz.pdf>

³³ <https://orgm.meb.gov.tr/www/psikososyal-destek-eylem-plani-ve-psikososyal-destek-programlari-yayimlandi/icerik/2260>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara'da deprem sonrası ilk dönemde yerel yönetimler de akut ihtiyaçlara yönelmiştir. Büyükşehir ve ilçe belediyeleri, öncelikle barınma ve temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik çalışmalar yürütmüştür. Belediyeler bir yandan geçici barınma alanları, misafirhaneler açarken bir yandan da "Evim Evin"³⁴ benzeri barınma desteği kampanyalarına dahil olmuşlardır. Aynı zamanda depremden etkilenip Ankara'ya göç edenlere yönelik eşya dağıtımı, iş yönlendirmesi ve ulaşım gibi destekler sunulmuştur. Araplar ve Kesikköprü, Ankara'da yerel yönetimler tarafından koordine edilen bilinen en kalabalık nüfusa sahip geçici barınma alanları olmuştur.

Yerel yönetimlerin afet sonrası çocuk merkezli yaklaşım ve çocuklara yönelik hizmetlere ilişkin yayınlanmış herhangi bir kaynağı bulunamamıştır. Belediyelerin barınma hizmetlerini sunarken çocuklarla ilgili belirlediği çocuk koruma ve diğer hizmet standartlarının uygulanmasıyla ilgili aynı belediye içinde dahi bir ortaklık görülememiştir. Öte yandan birçok belediyenin depremden etkilenen çocuklara yönelik çeşitli sosyal etkinlikler ve kültür sanat faaliyetleri düzenlediği paylaşılmıştır.

Raporun bu bölümünde kamuya yansıyan haberlerden, belediyelerin basın bültenlerinden ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne (ABB) bağlı Kesikköprü ve Araplar Geçici Barınma Alanlarının idarecileri ile ABB şube çalışanları ve Çankaya Belediyesi yetkilileriyle derinlemesine veya bire bir görüşmelerden yararlanılmıştır.

³⁴ <https://www.mamak.bel.tr/mamak/deprem-yardimi>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Belediyelerin Çocuk Odaklı Çalışmaları

Ankara Büyükşehir Belediyesi (ABB) ve ilçe belediyeleri, deprem nedeniyle göç eden çocuklar için standart belediye hizmetleri dışında aynı ihtiyaçları karşılama, sosyal etkinlikler ile kültür sanat aktiviteleri ve özellikle ilk dönem dayanışma faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Bu etkinlikler şöyledir:

Ankara Büyükşehir Belediyesi:

- Kültür ve Tabiat Varlıkları ile Kültür ve Sosyal İşleri Daire Başkanlıkları, deprem bölgesinden gelen çocuk ve gençlere şehirde kültür sanat gezileri düzenlemiş ve bu geziler kapsamında eğitim, drama ve çeşitli aktiviteleri gerçekleştirmiştir.³⁵
- Ankara Kent Konseyi (AKK) ve Başkent Gençlik Meclisi, konsey binasında kurdukları oyun alanında depremin ilk aylarında çocuklar için kültür sanat etkinlikleri düzenlemiştir.³⁶
- EGO Genel Müdürlüğü, Kesikköprü Yerleşkesi'nde yaşayan çocuklar için graffiti, balon ve bayraklarla süslenen metro treni aracılığı ile Macunköy-Kızılay hattında yolculuk etkinliği düzenlemiştir.³⁷
- Ankara Büyükşehir Belediyesi BelPa Genel Müdürlüğü, Ankara Volkswagen Fun Club, Vos 06 Grubu ve gönüllülerle birlikte Aşık Veysel Konukevi'nde kalan çocuklar için etkinlik düzenlemiştir.³⁸
- ABB GBA'larda kalan çocuklar için kültür ve sanat etkinlikleri ile kent gezileri düzenlemiştir.³⁹

³⁵ <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ankara-buyuksehir-belediyesinden-depremzede-cocuklar-icin-muze-gezileri-16355>

³⁶ <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ego-genel-mudurlugunden-depremzede-cocuklara-23-nisan-surprizi-16414>

³⁷ <https://ankarakentkonseyi.org.tr/tr/haberler/ankara-kent-konseyi-cocuklar-icin-de-seferber>

³⁸ <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ankara-buyuksehir-den-depremden-etkilenen-cocuklar-icin-reng-renk-etkinlik-16316>

³⁹ <https://www.ankara.bel.tr/haberler/ankara-buyuksehir-belediyesinden-depremzede-cocuklara-oyun-alani-ve-psikolojik-destek-16265>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Belediyelerin Çocuk Odaklı Çalışmaları

Keçiören Belediyesi:

- Ankara'daki hizmetleri çerçevesinde 10 yardım toplama merkezi kurmuş, misafirhane benzeri barınma desteği sunmuş ve kariyer ofisinde öncelik sağlayarak iş imkânları oluşturmuştur.⁴⁰
- Çocuklar için uyku arkadaşı oyuncakları yapılarak çocukların adreslerine ulaştırılmış ve çocuklarla paten kayma etkinlikleri düzenlenmiştir.⁴¹
- Depremden etkilenen çocuklara yönelik psikososyal destek çalışmaları düzenlemiştir.⁴²

Çankaya Belediyesi

- 28 adet Çankaya Evi⁴³ üzerinden ihtiyaç bağışları toplayıp dağıtımını yapmıştır. Muhtarlarla iş birliği içinde yapılan dağıtımlar ağırlıklı olarak gıda, kıyafet, bebek bezi, mama, ped, biberon ve ilaç ihtiyaçlarına odaklanmıştır.
- Belediye tarafından sunulan kurslarda depremden etkilenen çocuklara öncelik sağlanmıştır. İlçedeki okullardaki depremden etkilenen çocuklara kırtasiye malzemesi dağıtılmıştır.
- Depremden sonra afet daire başkanlığı kurulmuş, bu başkanlığın bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri yapması hedeflenmiştir.
- Depremden sonra Ankara'ya gelen çocuklar hafta içi her gün Çankaya Belediyesi oyun evlerinden yararlanabilmiştir.⁴⁴

⁴⁰ <https://anayurtgazetesi.com/haber/14077095/belediyeler-depremedeler-icin-seferber>

⁴¹ <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/belediye/kecioren-belediyesinden-depremede-cocuklara-yonelik-uyku-arkadasi-projesi/679123>

⁴² https://www.kecioren.bel.tr/depremedelere_kesintisiz_psikososyal_destek-2115-haber.html

⁴³ <https://www.cankaya.bel.tr/pages/89/CANKAYA-EVLERI/>

⁴⁴ <https://www.cankaya.bel.tr/news/13291/Cocuklar-Oyun-Evlerinde-Hem-Egleniyor-Hem-Ogreniyor/>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Belediyelerin Çocuk Odaklı Çalışmaları

Mamak Belediyesi:

- Depremden etkilenen çocuklar için psikososyal destek hizmetleri vermiş ve Üreğil Millet Bahçesi'nde moral etkinliği düzenlemiştir.⁴⁵
- Mamak'taki yardım mağazasına dönüştürülmüş spor salonunda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı uzmanları tarafından çocuklara psikolojik destek sağlanmıştır.⁴⁶

Altındağ Belediyesi :

- Deprem nedeniyle Ankara'ya göç eden çocuklara yönelik tiyatro etkinlikleri düzenlemiştir.⁴⁷
- Depremden etkilenen 0-12 yaş aralığındaki 30 çocuğa uzman psikologların gözleminde oyun, etkinlik ve sohbet terapisi desteği vermiştir.⁴⁸

Diğer Belediyeler :

- Pursaklar Belediyesi deprem bölgesinden gelerek Ankara Çocuk Evleri'nde yaşamaya başlayan çocuklar için sosyal etkinlikler düzenlemiştir.⁴⁹
- Kahramankazan Belediyesi depremden sonra 2 bin 845 kişinin yerleştiği ilçede çocuklar için müze, hayvanat bahçesi ve akvaryum gezileri düzenlemiştir.⁵⁰
- Güdül Belediyesi, ilçeye deprem sonrası göç eden çocuklar için oyun alanı kurmuştur.⁵¹

45 <https://www.mamak.bel.tr/haber/mamak-belediyesinden-psiko-sosyal-destek/>

46 <https://www.dha.com.tr/yerel-haberler/ankara/spor-salonu-depremzedeler-icin-yardim-magazasin-2204848>

47 <https://altindag.bel.tr/?ref=xranks#!haberler/altindagli-cocuklara-kitap-kurdu-tiyatrosu>

48 <https://altindag.bel.tr/#!haberler/depremzede-cocuklara-psikolojik-destek>

49 https://haberlerankara.com/haber/14111506/ankara-haber-pursaklarda-depremzede-cocuklar-icin-eglenme-dolu-etkinlikler#google_vignette

50 <https://kahramankazan.bel.tr/haberler/cocuklarin-yaralari-sariliyor>

51 <https://www.baskentgazete.com.tr/gudulde-depremzede-cocuklar-icin-oyun-alani-olusturuldu>

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

ABB depremden hemen sonra belediye bünyesinde kurduğu kriz koordinasyon merkezi ile barınma desteği sürecini ilerletmiştir. 6 Şubat itibariyle Ankara'ya göç eden bireyler için Kesikköprü ve Araplar Geçici Barınma Alanlarına yerleştirmeler yapılmaya başlamıştır. Bu alanlara ABB Başkanı'nın kişisel sosyal medya hesabı ve belediyenin kurumsal hesaplarından yapılan çağrılar ile Mavi Masa Alo 153 hattı üzerinden yapılan yönlendirmelerle kayıtlar yapılmıştır. AŞTİ'ye bireysel imkânları veya belediyenin kaldırdığı araçlarla gelen depremden etkilenen bireyler de belediye araçları ile GBA'lara yerleştirilmiştir.

Raporun bu bölümü için, Araplar ve Kesikköprü GBA idari personeli ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler süresince barınma alanlarında çocuk merkezli çalışma standartları için Afet-Çocuk Sivil Koordinasyon Ekibinin hazırlamış olduğu kontrol listesi referans olarak alınmıştır.⁵²

Kesikköprü Geçici Barınma Alanı⁵³

7 Şubat tarihinde kullanıma hazır hale gelmek üzere düzenlenmeye başlanan Kesikköprü GBA'na depremin üçüncü günü itibariyle yerleştirmeler belediye kriz masası aracılığı ile başlamıştır. 8 kişilik idare personeli bulunan GBA'da 31 Mayıs tarihine kadar destek verilmiştir. Bölge muhtarları ve yerel halkın özellikle ihtiyaçların tamamlanması ile ilgili iş birliği içinde olduğu barınma alanında yaklaşık 700 kişinin yerleştirildiği bilinmektedir. GBA'da yaklaşık 350 çocuğun kaldığı aktarılmıştır.

⁵² <https://afetcocukkoordinasyon.org/gecici-barinma-alanlarinda-cocuk-haklari-temelinde-saglanmasi-gereken-kosullar/>

⁵³ Kesikköprü GBA desteği sonlandığından dolayı alanın fiziksel koşullarını doğrudan görme imkânımız olmamıştır. Bu sebeple özellikle fiziksel güvenlik riski yaratabilecek koşullarla ilgili idarenin verdiği bilgiler esas alınmak durumunda kalmıştır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Kesikköprü Geçici Barınma Alanı

- Yerleşim, Güvenlik ve Erişilebilirlik

Bungalov tipi 92 evden oluşan alanda barınma alanları 2+1 odalar şeklindedir ve Kesikköprü Barajı kenarında konumlanmıştır. Her evin içerisinde şahsi kullanıma açık banyo, tuvalet ve mutfak bulunmaktadır. Hijyen malzemelerinin dağıtımının düzenli olarak yapıldığı alanda kadınların ve kız çocukların hijyenik malzemeleri temin edebilmesi için özel bir görevli bulunmaktadır.

Merkezde güvenlik sağlamak amacıyla olduğu sanılan giriş çıkış kontrolü uygulaması olduğu anlaşılmıştır. 25 güvenlik görevlisinin görevli olduğu alanda giriş çıkışlar düzenli olarak takip edilmiştir. Barınma alanına giriş çıkışlar "pul alma sistemi" diye adlandırılan bir sistemle kontrol edilmiştir. Alanda kalanlar idareden alınan pullar aracılığı ile şehir merkezine ya da civar yerlere gitmek üzere barınma alanından çıkış yapabilmiş, 18 yaşın altındaki çocuklarsa ebeveynlerince idareden izin alınması halinde alandan çıkabilmştir. Bunun yanında barınma alanında güvenlik kamera sistemi ile 24 saat takip edilmiş ve uygulamanın ilk günlerinde alana görevli personel dışında jandarma görevlileri dahil olmak üzere kimsenin girişine izin verilmemiştir.

Merkezde yerleşim, güvenlik, erişilebilirlik açısından çocuk merkezli yaklaşıma ilişkin takip edilen standartlar olmadığı, ancak süreç içinde ortaya çıkan fiili zorlukların çözümüne dair hızlı aksiyon alındığı anlaşılmıştır. Çocuk güvenliği açısından risk barındırdığı tespit edilen yerlerde çevre düzenlemesi yapıldığı ifade edilmiştir.

- Yangın Tedbirleri

Alanda her evde ve ortak kullanım alanlarında yangın tüpü bulunmaktadır. Alanda tüp kullanımı konusunda eğitilmiş personel vardır. Destek süresince yetişkinlere veya çocuklara yangın tüpü kullanımı ile ilgili herhangi bir eğitim verilmemiştir.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Kesikköprü Geçici Barınma Alanı

- Erişilebilirlik

Tek katlı bir sistemi olan yerleşim yeri her yaşta çocuk için ilk etapta kullanıma uygun bulunmuş ancak süreç içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlara göre çevre düzenlenmesi yeniden yapılmıştır. Rampa sistemi gibi engellilik düzenlemeleri başlangıçta olmamakla birlikte desteğin ilk süresinde yapılmıştır. Personelin engellilerle iletişim konusunda bir eğitim alıp almadığı konusunda bilgi yoktur. Bunun yanında, alan yazlık kullanım için düzenlendiği için her hane ve çevre için ışıklandırma sistemi bulunmaktadır.

- Gıdaya ve Suya Erişim

Kesikköprü'de gıda ve suya erişimle ilgili çocukların güvenliğini tehlikeye atacak herhangi bir uygulama olmadığı anlaşılmaktadır. Alanda başlangıçta düzenli olarak paketli yemek dağıtımı yapılmış, süreç içerisinde yemek doğrudan barınma alanında hizmet veren yemekhanede sıcak yemek dağıtımı şeklinde sunulmuştur. Kantin sistemi olan GBA'da herkes kendi mutfağında pişirmek üzere kantinden malzeme temin ederek kendi yemeğini yapabilmektedir. İçme suyu dağıtımı düzenli günlerde belediye yetkilerince yapılmıştır.

- Mahremiyet

Alanda tuvalet ve duş alanları her hanenin kendi içinde olduğundan mahremiyet ve çocuk güvenliği açısından bir risk oluşturmamıştır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Kesikköprü Geçici Barınma Alanı

- Çocuk Alanlarının Çeşitliliği

GBA'da farklı yaş grupları için oluşturulmuş eğitim destek, oyun alanları, kreş, basketbol, futbol sahası ve düzenlenmiş yeşil alan bulunduğu ifade edilmiştir. Alanların hangi yaş grubu çocuklara yönelik olarak hazırlandığı ve çocuk alanlarının standartlarının nasıl belirlendiği bilinmemektedir. Bu alanlarda uzmanların çalıştığı da paylaşılan bilgiler arasındadır. Çocuk alanlarında yapılacak kültürel ve sanatsal etkinlikler için özellikle sivil toplum örgütleri ve özel sektörle iş birliği yapıldığı ifade edilmiştir.

- Çocuk Katılımı

GBA'da psikolog ve sosyolog aracılığı ile düzenli olarak çocukların temel insani ihtiyaçlarını tespit etme çalışmaları yürütüldüğü belirtilmiştir. Bunun dışında yetişkinlerle düzenlenen bilgilendirme toplantılarına özellikle 14-18 yaş grubu çocukların da katıldığı ve hem deprem sonrası sürece dair bilgi almak üzere soru sordukları hem de barınma alanının fiziksel koşulları ve ihtiyaçlarına dair idare ile iletişime geçtiği görüşmelerde paylaşılmıştır. Çocuklar için düzenlenen alanların planlanma süreçlerine çocuklar dahil edilmemiş, sadece yapılabilecek etkinliklerle ilgili çocukların önerileri alınmıştır.

- Bilgiye Erişim

Çocukların bilgiye erişimi konusunda çocuk dostu herhangi bir düzenleme yapılmamış, Türkçe konuşmayanlar için çok dilli destek planlanmamıştır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Kesikköprü Geçici Barınma Alanı

- Çocuk Koruma ve Eğitime İlişkin Paylaşımlar

Barınma alanında kadın ve çocuklarla çalışmak üzere psikolog ve sosyolog görevlendirilmiştir. Çocuklara depremin etkilerini azaltmak üzere psikososyal destek etkinlikleri verildiği belirtilmekle beraber bu etkinliklerin içeriği ile ilgili bilgi alınamamıştır. Daha çok kültür sanat ve toplu etkinlikler sunulduğu tarif edilmiştir. Psikologların; desteğin ilk aşamasında hane ziyaretleri yaptıkları, süreç içerisinde çocuklarla birebir görüşmelerle ilerlendiği belirtilmiştir. Psikologların birebirde sunduğu ruhsal sağlık ve psikososyal destek çalışmalarına ilişkin bir detay paylaşılmamıştır. Bunun dışında GBA sorumluları özellikle çocukların fotoğraflarının çekilmesi ve bunların sosyal medyada kullanımı ile ilgili alana gelen kurum ve kişileri uyardıklarını belirtmişlerdir.

Barınma alanında okul çağındaki 130 çocuktan yaklaşık olarak 30'unun ilkokul, 50'sinin ortaokul, 50'sinin de lise çağında olduğu ifade edilmiştir. Alana yakın ilkokul ve ortaokula 80 öğrencinin naklinin gerçekleştirildiği, lise öğrencilerinin ise süregelen eğitimlerinin devamı olacak şekilde meslek lisesi veya anadolu liselerine yerleştirildiği ifade edilmiştir. Alanda ayrıca sivil toplum örgütlerinin iş birliği ve katılımı ile eğitim merkezi açıldığı ve burada her öğrenim grubuna yönelik tamamlayıcı eğitim destek çalışmaları düzenlendiği de belirtilmiştir.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Araplar Geçici Barınma Alanı

Deprem öncesi üniversite öğrencilerine hizmet veren Araplar GBA, 6 Şubat depremlerinden hemen sonra deprem sebebiyle Ankara'ya göç etmek zorunda kalan bireylerin kullanımına açılmıştır. Araplar GBA'ya depremin ilk günü itibariyle yerleştirmeler belediye ALO 153 hattı aracılığı ile başlamıştır. 3 kişilik idari personeli bulunan GBA'da hâlâ barınma desteği sağlanmaktadır. Barınma alanına ilk etapta yaklaşık 800'ü çocuk olmak üzere 3 bin 204 kişi yerleştirilmiştir. Şu an ise alanda yaklaşık 400'ü çocuk olmak üzere 1260 kişinin kaldığı aktarılmıştır.

- Yerleşim, Güvenlik ve Erişebilirlik

Araplardaki barınma alanı, site tipi bir yapılanmaya sahiptir. 8 bloktan oluşan apartman barınma alanları 1+1 odalar şeklindedir. Her evin içerisinde şahsi kullanıma açık banyo, tuvalet ve mutfak bulunmaktadır. Hijyen malzemelerinin dağıtımı düzenli olarak yapılmaktadır. Barınma alanında bulunan evler doğalgaz ile ısıtılmaktadır. Evlerin içerisinde ranza tipi yataklar bulunmaktadır. Bu yataklar küçük çocukların kullanımı için zorluk yaratmaktadır.

Zabıta ve Anfa güvenlik firmasına bağlı güvenlik personelinin görevli olarak 24 saat çalıştığı alanda giriş çıkışlar düzenli olarak takip edilmektedir. Her blok için hem teknik hem de kişilerin taleplerini takip eden sorumlular bulunmaktadır. Alanda ve yönetim binasında yüksekten düşmelere karşı çocukların ve gençlerin güvenliğini sağlayan file sistemi bulunmaktadır. Bunun dışında çocuklarla ilgili özel bir düzenleme yoktur.

- Yangın Tedbirleri

Apartmanlarda ve ortak kullanım alanlarında yangın tüpü bulunmaktadır ancak bu konuda herhangi bir eğitim yapılmamıştır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Araplar Geçici Barınma Alanı

- Erişebilirlik

Apartmanlarda asansör olması sebebiyle engelli kullanımına açık olsa da yemekhane, çamaşırhane gibi ortak kullanım alanlarının olduğu ana bina engelli kullanımına uygun değildir.

- Mahremiyet

Alanda tuvalet ve duş alanları her hanenin kendi içinde olduğundan mahremiyet ve çocuk güvenliği açısından bir risk oluşturmamıştır.

- Çocuk Alanlarının Çeşitliliği

Araplar'daki alanda çocuklar için oluşturulmuş bir oyun alanı olmakla birlikte alanın fiziksel koşullarının çocuk güvenliği açısından uygun olmadığı ve bu alanda destek sağlayan bir uzman bulunmadığı görülmüştür. Odada yer alan materyallerin çeşitliliğinin az olması bir yana odanın hangi amaçla ve hangi yaş grubuna uygun olarak hazırlandığı belli değildir. Çocuk oyun alanının içinden geçerek girilen personel çayhanesi nedeniyle sıklıkla sıcak içeceklerle alandan yetişkinlerin geçtiği gözlemlenmiştir. Merkez binada koridorlarda bulunan camlarda çocuk emniyeti bulunmaktadır ancak çocuk oyun alanı olarak tasarlanan ve birinci katta yer alan odanın pencereleri doğrudan açılabilir ve herhangi bir koruma aparatı bulunmamaktadır. Çocuk oyun alanı, barınmanın gerçekleştiği bloklara yürüme mesafesinde olup bu alana ulaşım sürecinde çocukların araçların da geçtiği bir sokaktan geçmeleri gerekmektedir. Ziyaret sırasında 12 yaşından küçükler de dahil çocukların kendi başlarına bu yolu kullanarak alana gelebildiği gözlemlenmiştir.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Araplar Geçici Barınma Alanı

Ergenlere de hitap edebilecek çeşitli materyallerin bulunduğu alan dışında 8 bloğun ortak kullanımına açık bir çocuk parkı da mevcuttur. Bunun dışında TKDF tarafından kurulan Mor Yerleşke konteynırı bulunmakta, burada bir yandan çocuklar için etkinlikler düzenlenirken bir yandan psikososyal destek hizmeti verildiği söylenmektedir.

- Çocuk Katılımı

Araplar'da da başta hane ziyaretleri ile çocukların temel insani ihtiyaçlarını tespit etmek için çalışmalar yürütülmüştür. Bunun dışında çocuk katılımını sağlamaya yönelik herhangi bir faaliyet olmadığı anlaşılmaktadır. Çocuklar için düzenlenen alanların planlanma süreçlerine çocuklar dahil edilmemiş, sadece yapılabilecek etkinliklerle ilgili önerileri alınmıştır.

- Bilgiye Erişim

Çocukların bilgiye erişimi konusunda çocuk dostu herhangi bir düzenleme yapılmamış, Türkçe konuşmayanlar için çok dilli destek planlanmamıştır.

- Çocuk Koruma ve Eğitim

Barınma alanında ilk 4 ayda, hem belediye görevlisi bir uzman hem de gönüllü psikologlar aktif olarak görev almıştır. Bu süreçte bir yandan ev ziyaretleri yapılarak durum tespiti yapılmış, bir yandan da bilgilendirme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra yine aynı dönemde sivil toplum örgütleri çocuklar için psikososyal destek etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliklerin içerikleri bilinmemektedir. Çocuk koruma konusunda ortaya çıkabilecek olası risk durumlarına ilişkin izlenecek prosedüre dair ise herhangi bir bilgi yoktur. İdari personelin ev içi şiddet de dahil korumaya ilişkin ihtiyaçları kendi buldukları yöntemlerle karşıladıkları anlaşılmaktadır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

YEREL YÖNETİMLER

Ankara Büyükşehir Belediyesi Geçici Barınma Alanları

Araplar Geçici Barınma Alanı

- Çocuk Koruma ve Eğitim

Barınma alanında kalan kişi sayısı deprem sonrası sıklıkla değiştiği için okula giden çocuk sayısı da buna bağlı olarak değişmektedir. Şu an barınma alanında kalmakta olan ortalama 150 çocuğun okul çağında olduğu belirtilmiştir. Bu çocuklar barınma alanına yürüme mesafesinde olan ilkokul, ortaokul ve liselere devam etmektedir. Bunun dışında barınma alanında bilgisayar odası, kütüphane gibi ders çalışma için kullanıma açık alanlar vardır. Ancak bu alanlarda düzenli destek personeli bulunmamaktadır. Lise çağında olan çocukların bu alanı kullanmayı tercih etmedikleri ilgili personel tarafından bildirilmiştir.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Ankara'da faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin deprem sonrası yürüttüğü faaliyetlere ilişkin bilgi edinebilmek için çevrimiçi bir anket uygulaması gerçekleştirildi. Ankete 11 sivil toplum örgütü cevap verdi. Ankete yanıt veren örgütler, farklı özellikli durumları ve ihtiyaçları olan bireylere yönelik hak temelli veya insani yardım odaklı çalışmalar yürüten örgütler olduklarını belirtmişlerdir .

Kurumlardan 5'i depremden etkilenen bölgelerde çalışma yürütmekle birlikte, Ankara'da deprem sonrası herhangi bir çalışma yapmadığını belirtmiştir. 6 kurum ise Ankara'da destek sağladıkları ve dayanışma kurdukları gruplara yönelik doğrudan çalışmalar yürüttüklerini ifade etmiştir.

Deprem Sonrası Ankara'da İhtiyaçların Tespiti ve Yapılan Çalışmalar

Deprem sonrası Ankara'ya göç eden bireylere yönelik destek sağladığını belirten kurumlar;

- temel ihtiyaçlar,
- barınma ihtiyacı,
- psikososyal destekler,
- haklara erişimle ilgili sosyal ve hukuki destekler ve
- savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir.

Sağlanan desteklere ilişkin ihtiyaçların belirlenmesi için ankete yanıt veren kurumlardan biri ilgili devlet kurumu tarafından gerçekleştirilen tespitlerin etkili olduğunu belirtmiştir.

Diğer kurumların kullandığı yöntemler ise deprem sonrası özellikle sosyal medya aracılığıyla yoğun olarak paylaşılan ihtiyaçların teyit yoluyla tespiti, dayanışma içinde olunan ve depremden etkilenen kişilere erişmek için iletişim ağları oluşturularak ihtiyaçların paylaşımına alan açılması, anket ve yüz yüze görüşmeler yapılarak ihtiyaçların tespit edilmesi olmuştur. İhtiyaçların tespitinde insani yardım kurumlarının standart ihtiyaç tespiti yöntemleri kadar hak temelli çalışan ve dayanışma ağları güçlü olan örgütlerin hızlı örgütlenme ve yeni dayanışma ağları kurma becerisinin etkili olduğu anlaşılmıştır.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Deprem sonrası Ankara'da İhtiyaçların Tespiti ve Yapılan Çalışmalar

Depremden etkilenen ve Ankara'ya göç eden kişilere akran destekleri, kapsamlı sosyal çalışma, hukuki destekler ve psikososyal desteklerin yanı sıra doğrudan desteklerin de sağlandığı görülmüştür. Özellikle insani yardım alanında faaliyet gösteren, göçmen ve mültecilerin ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmalar yürüten kurumların temel ihtiyaçları karşıladığı görülmüştür. Ayrıca çeşitli nedenlerle hak ihlalleri ve ayrımcılık yaşayan kişilerin hizmetlere erişimde yaşadıkları mevcut zorlukların üstüne deprem nedeniyle ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve bunlara erişimin zorluğu ve hizmetlere erişimin kolaylaştırılması için bire bir destekler ve savunuculuk çalışması yürüten kurumlar da olmuştur.

Deprem Sonrası Ankara'daki Çocuk Merkezli Çalışmalar

Deprem sonrası Ankara'ya göç edenlere yönelik destek sağlayan örgütlerden dördü çocuk merkezli çalışmalar yürüttüklerini ifade etmiştir. Hedeflenen grupların yaş aralığının 0-18 arasında değiştiği görülmüştür. Çocuklara yönelik desteklerden bazıları depremin etkilerini doğrudan hedef alırken bazı kurumların mevcut sosyal uyum ve farkındalık çalışmalarına deprem nedeniyle göç eden çocukları dahil ettiği anlaşılmaktadır. Depremin etkilerini iyileştirmeyi doğrudan hedef alan çalışmalar; insani yardım, eğitime entegrasyon ve psikososyal destek ihtiyaçlarını göz önüne almıştır.

Yaşanan Zorluklara Karşı Dayanışma ve Ağlar

Çalışmaya katılan kurumlar mevcut kaynakları ve destek potansiyelleri sayesinde depremden etkilenen ve farklı biçimlerde şiddete maruz kalan bireylerin insani yardım başta olmak üzere temel ihtiyaçlarının önemli bir kısmını karşılayabilmiştir. Öte yandan sürdürülebilir çözümler yaratmak için kamu tarafından sağlanması gereken hizmetlerin sağlanmıyor olmasının yaşanan en önemli zorluklar arasında olduğu belirtilmiştir. Depremden etkilenen kişilerin ihtiyaçlarının ivediliği ve mevcut kamu kurumlarının bu ihtiyaca cevap sağlayamamasının, sivil toplumu insani yardım odaklı çalışmaya sıkıştırdığı ifade edilmiştir.

6 Şubat Depremlerinin Ardından Ankara'ya Göç Edenler ve Sağlanan Hizmetler

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Yaşanan Zorluklara Karşı Dayanışma ve Ağlar

Çalışmaya katılan sivil toplum örgütlerinin, proje bazlı ve kısıtlı kaynaklarla sürdürdükleri çalışmaların özellikle psikososyal desteklerin niteliği ve hedeflerine ilişkin sorunlar yarattığı anlaşılmıştır.

Deprem sonrası kurulan ağlar, çok sayıda sivil toplum örgütü ve aktivistin hızlı hareket etmesi, ihtiyaçların birinci elden tespiti ve koordinasyonu açısından kazanımları beraberinde getirmiştir. Ankete katılım sağlayan örgütlerden 10'u bu ağlardan bir ya da daha fazlasının bileşeni olduğunu belirtmiştir. İçinde yer alınan ağlar arasında Ankara Deprem Dayanışma Platformu, Ankara Lubunya Deprem Dayanışması Ağı, Türkiye Yerel İnsani Forumu, Türkiye Yerel STK İnsani Yardım Forumu, Afet Çocuk Sivil Koordinasyon ve Adıyaman Sivil Toplum Dayanışma Ağı yer almaktadır.

Ayrıca deprem odaklı özellikli çalışma yürütmese de Mor Dayanışma, Eğitim-Sen, Türk Tabipler Birliği ağlarında olduğunu ve 3RP toplantılarına katıldığını belirten örgütler olmuştur. Bu ağların çoğu deprem bölgesindeki ihtiyaçlara odaklanmaktadır. İlgili ağların parçası olduğunu ifade eden örgütler, kendi çalışmalarını da burada tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda planlamıştır. Bu ağlardan biri olan Ankara Deprem Dayanışma Platformu da uzun vadeli çalışmayı sürdürmemesi ve hedeflerine erişmekte güçlük yaşasa da Ankara'daki ihtiyaçlara odaklanması bakımından dikkat çekmiştir.

DEĞERLENDİRME

Afet durumlarında yaygın şekilde hak ihlali yaşama riski bulunan gruptan biri de çocuklardır ve bu durumlarda çocukların korunması ve güvenliği için alınması gereken tedbirler kapsamlı bir şekilde ortaya konmuştur. Bu raporda depremden etkilenen ve Ankara'ya göç eden çocukların ihtiyaçlarının politika üretme, prosedürler oluşturma ve hizmet sağlama açısından ele alındığında bu standartları karşılamadığı görülmüş, depremin üzerinden geçen 11 aya yakın süreye rağmen halen bu standartlara uygun bir eylem/müdahale planı oluşturmanın gündeme dahi alınmadığı anlaşılmıştır. Bugüne kadar sunulan hizmetler bu bağlamda ele alındığında aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

- Kurumların ihtiyaçların tespiti ve sunulan desteklerin değerlendirmesinin yapılması için gerekli verilerin kayıt altına alınması ya da toplanması, verilerin değerlendirilmesi konularında eksiklikleri olduğu görülmüştür. Raporun hazırlanması için gerekli verilerin büyük kısmına erişilmesi mümkün olmamıştır.
- Depremlerden bu yana geçen 11 aylık süreye karşın afet ve acil durumlar sonrası yaşanacak göçler bağlamında bir müdahale ve afet sonrası uzun vadeli desteklerle ilgili hazır olma hali olmadığı anlaşılmıştır. Etkin, hızlı müdahale gerektiren ve destek planlamalarını güncel ve sürekli tutarak ilerlenmesi gereken afet sonrası süreçte Ankara'da kamu, yerel yönetim ve sivil toplumun faaliyetlerinin özellikle akut döneme yoğunlaştığı görülmüştür.
- Ankara'ya depremden etkilendiği için göç etmek zorunda kalan bireylere sunulan desteklerin çocuk merkezli değerlendirilmesi için gerçekleştirilen bu çalışmanın en göze çarpan sonuçlarından biri çocukların haklarını odağına alan ve onların ihtiyaçlarından yola çıkarak hazırlanan kapsamlı ve standart bir desteğin olmadığıdır. Raporlama gerçekleşirken Ankara'ya aileleriyle ya da refakatsiz olarak göç eden çocukların ihtiyaçlarına ilişkin tespitlerin ve bu ihtiyaçların kamu kaynakları tarafından karşılanması konusunda sistemli baskı yaratacak bir gündemin varlığı tespit edilememiştir. İlk dönem sunulan acil ihtiyaçların karşılanmasına dönük hizmetler dışında değerlendirilebilecek bir çalışma bulunamamıştır.

DEĞERLENDİRME

- Doğrudan desteği içeren çalışmaların niteliği konusunda da detaylı bir değerlendirme yapmak mümkün olmamıştır. Çalışma süresince psikosozal destek, farkındalık çalışması, eğitime erişim faaliyeti gibi tanımların içerikleri konusunda farklı yaklaşımlar olduğu gözlemlenmiştir. Çocukların yaşadığı hak ihlalleri ve koruma ihtiyaçlarının yanı sıra depremden etkilendikleri için ortaya çıkan özgün ve öncelikli ihtiyaçlarıyla ilgili deprem sonrası ivedi insani yardım ve eğitime entegrasyon ihtiyaçları dışında pek fazla çalışma olmadığı gözlemlenmiştir.
- Kamu kurumları arasındaki koordinasyonsuzluk ve uzmanlık deneyimlerinden yararlanılamaması en genel bulgulardan birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamunun sunduğu sosyal desteklere erişimde güçlük ve sunulan desteklerin süre sınırları, sonrasına ilişkin planlamanın yapılmamış olması da dikkat çekmektedir. Yerel yönetimlerde ise kurum içinde farklı birimler arası iş birliği yapılmadığı gözlemlenmiştir. Alanda uzmanlaşmış sivil toplum kuruluşları ise çalışmalara çok kısıtlı ölçüde dahil edilmiştir.
- Afet sonrası çocuklara hizmet sunumunda standardın ne olması gerektiğine ilişkin yazılı herhangi bir kaynak olmadığı gibi, aradan geçen zamana rağmen depremin uzun vadeli etkileri göz önüne alınarak göç eden çocukların nasıl destekleneceğine dair kapsamlı ve sürdürülebilir bir çalışma yapılmadığı gözlemlenmiştir. Özellikle kamu kurumları ve yerel yönetimlerdeki iş birliğine kapalılık, sunulan desteklerin süreli ve bir standardı takip etmeden sunuluyor oluşu koordinasyonsuzluğun bireyleri önemli ölçüde etkileyen sonuçlarından biri olmuştur.
- Okul sistemi içinde yer alan çocuklarla ilgili belirlenen destekler olmakla birlikte bunların hayata geçip geçmediği, verilecek hizmet standartlarının nasıl belirlendiği ve hali hazırda ihtiyaçların neler olduğu konusunda bilgiye erişmek mümkün olmamıştır. Okul sistemi ya da çocuk koruma sistemi içinde yer almayan çocukların durumuna ilişkin sorumluluğun kimde olduğu belirsizdir.

DEĞERLENDİRME

- Herkesin erişebileceği kapsamlı sosyal hizmet sistemi olmaması nedeniyle yaşanan zorluklar depremden etkilendiği için göç eden çocukları da etkilemiştir. Depremden 11 ay sonra bugün bu konuda uzmanlaşmış desteğin nereden alınabileceği konusunda işaret edilecek bir mekanizma tespit edilememiştir.
- Kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin Ankara'da yürüttüğü çalışmalara bakıldığında deprem sonrası yaşanan göç ve bunun etkilerinin ikincil plana atıldığı, veri toplama ve ihtiyaç analizi gibi acil durumlarda yapılacak müdahaleler için çok önemli olan süreçlerin yürütülmediği, her kurumun kendince belirlediği hizmetlerin yine kendince belirledikleri bir yöntemle -aynı kurum içinde bile standart uygulama prosedürleri olmaksızın- sağlandığı görülmüştür.
- Ankara'da farklı belediyeler aracılığı ile yürütülen çalışmalara baktığımızda genel olarak çocuk merkezli ve bütüncül olarak ihtiyaçların değerlendirildiği bir yaklaşımdan ziyade çocuklar için düzenlenen etkinlikler ve tekil planlamalar şeklinde ilerlendiği görülmüştür. Göçün ve depremin çocuklar üzerinde oluşturabileceği farklı etkileri göz önünde bulundurmeyen bu çalışmaları genellikle tek tip ve sürekli olmayan kültür sanat aktiviteleri olmuştur. Bunun yanında psikososyal destek etkinliklerinin içerikleri, uzman nitelikleri ile ilgili herhangi bir bilgi olmadığından bu desteğin etkisi ölçebileceğimiz bir etki değerlendirmesine de erişilememiştir.
- Geçici Barınma Alanı (GBA) sonrasında kalıcı bir hayat kurabilmek için yeterli sosyal desteklerin olmaması ve alternatiflerin yaratılmamış olması önemli sayıda insanın hâlâ buralarda yaşamasını da beraberinde getirmiştir. Öte yandan GBA'larda sunulan desteğin öncelikli olarak barınma odaklı olması, hizmetin süresi ile ilgili belirsizliğin mevcut olması özellikle çocuklar açısından çok önemli olan aidiyet duygusu için oldukça zedeleyici olabilmektedir.

DEĞERLENDİRME

- Geçici Barınma Alanlarında çocukların ihtiyaçlarının uzmanlar tarafından çok yönlü olarak tespit edilmemiş olması, ihtiyaçlar bağlamında planlama yapılmamış olması, standardı olmayan süreli psikolojik desteklerin sunulması ve en önemlisi sunulan desteklerin yardımlaşma anlayışının bir parçası olarak kurgulanması süreci hak odaklı bir perspektif dışına taşımaktadır.
- Yerel yönetimler süreç içerisinde sivil toplum örgütleri ile iş birliği kurmuş olsa da özellikle depremin ilk aylarında yoğun olarak ilerleyen işbirliklerinin doğrudan ihtiyaç temini üzerine kurulu olduğu ve akut dönemle birlikte giderek azaldığını söylemek mümkündür. Yerel yönetimler arasındaki siyasi gerilimler ve yerel seçimlerin de etkisi ile destek çalışmaları arasında koordinasyonsuzluk ve rekabetin söz konusu olduğu da gözlemler arasındadır.
- 6 Şubat sonrası sivil toplum örgütleri özellikle kurdukları dayanışma ağları aracılığı ile hem kamuyu bilgi vermeye zorlayacak savunuculuk çalışmaları yürütmüş hem de kendi iç koordinasyonunu sağlamaya çalışmıştır. Ancak özellikle göçün etkileri bağlamında sivil toplum örgütlerinin de çocuk temelli bir ihtiyaç analiziyle planlama yapmadığı ve mevcut planlamalarını hayata geçirmekte zorlandığı görülmüştür.
- Dil, din, etnik köken, cinsiyet ve göçmenlik durumu gibi sebeplerle ihtiyaçları özelleşen çocuklar için ayrıntılı bir önlem ve değerlendirme yapılmamış ve özelleşen ihtiyaçlara yönelik de geliştirilmiş bir hizmet modeli kurgulanmamıştır. STK'lar, ihtiyaçları özelleşen çocuklara dair çalışmalar yürütmüş, ayrımcılık ve nefret söyleminin deprem gibi kriz dönemlerinde nasıl pekiştiğine dair bir farkındalık yaratmıştır.
- 6 Şubat depremlerinden sonra Ankara'ya gerçekleşen iç göçe ilişkin yürütülen çalışmalarda, depremden doğrudan etkilenmeyen çocuklara yönelik bir planlama, destek veya müdahale mekanizması bulunamamıştır.

ICHILD - ULUSLARARASI ÇOCUK HAKLARI ELÇİLERİ DERNEĞİ

 Yıldızevler Mahallesi, Kişinev Caddesi, No:10,
Çankaya/ANKARA

 bilgi@ichildforchild.org

 www.ichildforchild.org

 @ichildforchild